

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

НАЦРТ

Број: 001995683 2024 14850

Датум: 27.03.2025.

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 15. став 4. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21) и чл. 136. и 141. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18 - аутентично тумачење и 2/23 – одлука УС), члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 128/20, 116/22 и 92/23 – др. закон) и члана 24. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18), а решавајући по захтеву оператера ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац, Пушкинова бб, Лесковац, за издавање интегрисане дозволе, број 001995683 2024 14850, од 21.06.2024. године, Министарство заштите животне средине, државни секретар Александар Дујановић, по овлашћењу број: 001747986 2024 14850 008 005 000 0001 од 24.05.2024. године, доноси

НАЦРТ РЕШЕЊА
о издавању интегрисане дозволе

Издаје се интегрисана дозвола регистарског броја [], оператеру ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац, за рад целокупног постројења и обављање активности производње црепа, на локацији катастарске парцеле број 6366/1, 6366/20, 15241/1, 15241/2, 15242 и 15243 КО Лесковац, и утврђује следеће, и то:

I. ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи и врсте активности за коју се издаје дозвола

Интегрисана дозвола регистарског броја [] издаје се оператеру ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац (у даљем тексту: оператер), Пушкинова бб, из Лесковца, сходно Закону о

интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, бр. 30/06 и 04/24), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84/05).

Сходно горе наведеној Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05), оператер припада постројењима и активностима за које се издаје интегрисана дозвола и то дефинисана под тачком 3. Индустрија минерала, 3.5 Постројења за производњу керамичких производа печењем, а нарочито црепа, цигле, ватросталне опеке, плочица, керамичког посуђа или порцелана, са производним капацитетом који прелази 75 t дневно, и/или са капацитетом пећи који прелази 4 m³, са густином пуњења по пећи која прелази 300 kg/ m³.

У складу са наведеним, оператер се обратио надлежном органу, Министарству заштите животне средине, за издавање интегрисане дозволе.

2. Општи подаци о постројењу и активности за коју је захтев поднет

Постројење за производњу црепа ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац, налази се на локацији катастарских парцела 6366/1, 6366/20, 15241/1, 15241/2, 15242 и 15243, у насељу Кумалак, на адреси Пушкинова бб, општина Лесковац. Постројење је почело са радом 1911. године. Од 2008. године, предузеће се бави само производњом црепа. Максимални инсталирани капацитет производње на дневном нивоу у погону PRO 12 - ЕКО износи 308 t црепа, жлебњака и специјалних елемената, а у погону PRO 10 износи 215 t енгобираниог црепа, жлебњака и специјалних елемената.

Активности у постројењу се обављају 24 сата дневно у три смене, 7 дана у недељи. Због превентивног одржавања на годишњем нивоу број радних дана износи 344 дана. Тунелске пећи се ремонтују сваке четврте године и раде непрекидно 365 дана у години. Број запослених у постројењу 2024. године, у тренутку подношења захтева за интегрисану дозволу, био је 356.

Постројење ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац се бави производњом црепа и специјалних елемената за кровне конструкције. Процес производње се одвија у два производна погона: погон PRO 12 – ЕКО и погон PRO 10. У погону PRO 12 – ЕКО се производе класични црепови и специјални елементи у виду жлебњака и завршни елементи жлебњака. У погону PRO 10 се производе енгобирани црепови и специјални елементи у виду енгобираних жлебњака и завршни елементи енгобираних жлебњака. Оба производна погона обухватају следеће технолошке поступке:

- експлоатација глине из површинских копова,
- примарна прерада глине,

- обликовање,
- сушење,
- печење,
- разлагање и паковање-палетизација, отпрема.

Експлоатација глине из површинских копова

Ископ глине се спроводи на глиништима „Каштавар” и „Губеревац – Мала Грабовница” поред Лесковца која се налазе на удаљености од 14 km односно 10 km од производне јединице. Грађевинским машинама се скидањем материјала одозго према доле у две етаже висине од по 5 m са копа „Губеревац – Мала Грабовница”, односно у десет етажа од по 2 m са копа „Каштавар”, врши утовар глине у транспортна средства која превозе глину до одлагалишта у кругу производне јединице у Лесковцу. Експлоатацију глине из површинских копова за потребе ИГМ „Младост” обавља правно лице са одговарајућом делатности.

Примарна прерада глине

Поступак примарне прераде глине исти је за оба производна погона (погон PRO 12 – ЕКО и погон PRO 10). Почетна припрема опекарске сировине се одлаже у слојевима на спољашњем, привременом депоу унутар предузећа. У фабрици постоје два одлагалишта за глину „Каштавар” и „Губеревац – Мала Грабовница”. Облика су зарубљене пирамиде и на њима глина одлежава од 6 до 12 месеци. Након тога, мобилном утоварном лопатом сировина се убацује у два додавача за глине „Каштавар” и „Губеревац – Мала Грабовница” у односу 60:40. Одатле се тракастим гуменим транспортерима глина доводи до колног млина. Након мешања и ситњења до одређене гранулације и проласка кроз решетке колног млина, глина одлази у два диференцијална млина са ваљцима и трећег млина, где се завршава примарна прерада глине. Након тога се глина одлаже у осам силоса за одлежавање на 3 до 5 дана.

Технолошки поступак производње црепа у погону PRO 12 – ЕКО

1. Обликовање (сирова прерада глине)

Глина се из силоса континуално допрема у хомогенизатор где се врши умешавање и хомогенизација свеже глине из силоса и повратка вишка глине из процеса примарне обраде глине. Системом гумених транспортера, глина се из хомогенизатора преноси до екструдера. Екструдер се састоји од набијача и вакуум коморе, као и дела за истискивање глине. Из екструдера излази формирана бесконачна трака глине која се на секаћем столу сече на потребну дужину. Након тога, пластика улази на шест места у револвер пресу, одакле излази формиран сирови цреп. Контролу параметара квалитета сировог црепа контролише технолог производње и предузима мере за отклањање евентуално уочених недостатака. Лабораторија једном дневно узима узорак полупроизвода и контролише његове димензије, масу и остале карактеристике обликовања.

2. Сушење

Обликовани цреп који је сложен на најоптималнији начин се одлаже на металне рамице које се одлажу у бафер сирове производње. Одатле их робот ставља у регале и транспортује у коморне сушаре. Сирови црепови се убацују у металне регале у коморама капацитета 6.400 комада црепа. У сушари се под строго контролисаним параметрима, променљивим режимом рада регулише довод топлог ваздуха и уклањање влаге из производа. На контролном месту се читавају температуре сушења и бележе у формулару праћења режима рада. Време сушења једне шарже је од 28 до 30 сати.

3. Печење

По завршеном процесу сушења, цреп иде у тунелску пећ на печење на температурама од 860 °C до 900 °C, где се производ постепено загрева односно пролази кроз температурно дефинисане зоне. Након завршеног процеса печења врши се одгревање црепа и скидање црепа са тунелске пећи. Надзор временског трајања процеса и температуре печења обавља пословођа тог технолошког процеса и уписује регистроване податке у обрасце за праћење температура у свакој од зона печења. Топлота за загревање тунелске пећи добија се сагоревањем природног гаса, топлотне моћи 33,33 MJ/m³ у 12 група горионика. Из зоне у коме се цреп одгрева, одсисава се ваздух загрејан хлађењем црепа и одводи у сушару где се преостала топлотна енергија користи за сушење црепа. Руководилац технолошког процеса врши контролу и регулацију режима печења према теоријској криви печења.

4. Разлагање и паковање – палетизација, отпрема

Вагони са печеним црепом довозе се превозницом до постројења за претовар и паковање црепа. Погон паковања је у функцији од 2007. године. Постојење је потпуно аутоматизовано. Прво се врши формирање малих пакета, а затим формирање великих пакета који се роботом пребацују на већ позиционирану палету. Након тога се врши хоризонтално и вертикално везивање палете. Формиране палете се обмотавају термоскупљајућом фолијом, обележавају декларацијом и виљушкарком пребацују на складиште готових производа.

Цреп који не одговара захтевима квалитета се одваја као шкарт у посебан контејнер и одвози на складиште лома. Лом се евидентира на крају серије у извештају „Рекапитулација производње” и према Плану управљања отпадом, користи као материјал за тампонирање приступних путева до глиништа или се продаје правним лицима за производњу шљака блокова.

Технолошки поступак производње црепа у погону PRO 10

Експлоатација глине из површинских копова и примарна прерада глине је истоветна за оба погона (погон PRO 12 – ЕКО и погон PRO 10).

1. Обликовање (сирова прерада глине)

Из силоса се глина допрема до дозатора који има функцију континуалног снабдевача, хомогенизатора и вакуум агрегата, чија је функција финална припрема пластице. Тако припремљена смеша се доводи до секаћег стола где се димензионише форма која се револвер пресама обликује у коначну форму црепа.

Линија за специјалне елементе се састоји од засебног вакуум агрегата, секаћег стола и засебне револвер пресе, где се пластика димензионише и обликује у коначну форму специјалног елемента.

2. Сушење

Обликовни цреп се поставља на металне рамице које се грајфером преносе на металне регале. Регали се аутоматском превозником транспортују у сушару. Сушара је тунелског типа са 6 колосека сушаре и 2 колосека досушног канала.

Укупан капацитет тунелске сушаре је 146 регала, односно 84.000 комада црепа. Процес сушења се одвија на температури од 40 до 90 °C и аутоматски је регулисан. Време сушења једне шарже је од 30 до 33 часова, односно до садржаја влаге у сушеном производу од 1 до 3 %.

Такође, у погону се налазе и 2 коморне сушаре у којима се обавља процес сушења специјалних елемената. Капацитет једне коморне сушаре је 6 регала за специјалне елементе, односно 2.592 комада ових елемената. Време сушења једне шарже је 33 до 37 часова, у зависности од типа елемента, односно до садржаја влаге у сушеном производу од 1 до 3 %.

3. Енгобирање

Након процеса сушења, робот скида појединачно суви цреп са металних рамица и преноси га на транспортну траку, која се даље креће према линији енгобирања и слагања. Цреп пролази испод кабине за енгобирање, где се врши наношење енгобе, по тачно дефинисаним параметрима. На линији енгобирања се налазе две засебне кабине (лева и десна) које се периодично перу. Водени садржај из кабина се пречишћава у филтер преси. Суви остатак енгобе се после сушења враћа у производњу, а отпадна процесна вода преко сепаратора одлази у централни таложник пре улива у канализациони систем града Лесковца. Суви цреп се након енгобирања даље транспортује до линије слагања, где се сваки комад црепа појединачно слаже на X касете и где се формирају слогови вагона тунелске пећи. Сваки вагон тунелске пећи садржи по четири слога.

4. Печење

Након енгобирања и слагања, суви цреп иде у тунелску пећ на печење, где пролази кроз температурно дефинисане зоне, на температурама од 1.000 до 1.050 °C. Топлота за сагоревање тунелске пећи добија се сагоревањем природног гаса, топлотне моћи 33,33 MJ/m³. По завршеном процесу печења врши се одгревање црепа и његово скидање са вагона тунелске пећи. Загрејан ваздух који се одсисава, одвози се у сушару где се преостала топлотна енергија користи за сушење црепа.

Контрола и регулација режима печења је аутоматизована. Руководилац технолошког процеса врши постављање параметара према теоријској криви печења.

5. Разлагање и паковање – палетизација, отпрема

Вагони са печеним црепом се довозе превозницом до постројења за претовар и паковање црепа које је потпуно аутоматизовано. Прво се врши формирање малих пакета, а затим формирање великих пакета који се роботом пребацују на већ позиционирану палету. Након тога се врши хоризонтално и вертикално везивање палете. Формиране палете се обмотавају термоскупљајућом фолијом, обележавају декларацијом и виљушкарком пребацују на складиште готових производа.

Цреп који не одговара захтевима квалитета се одваја као шкарт у посебан контејнер и одвози на складиште лома. Лом се евидентира на крају серије у извештају „Рекапитулација производње” и према Плану управљања отпадом, користи као материјал за тампонирање приступних путева до глиништа или се продаје правним лицима за производњу шљака блокова.

3. Опис локације на којој се активност обавља

Локација постројења ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац се налази у јужној индустријској зони града Лесковца, у насељу Кумалак. Општина Лесковац се налази у Лесковачкој котлини између планина Бабицка гора, Селичевица и Крушевица. Средином општине Лесковац протиче река Јужна Морава чије су притоке у котлини водотоци Ветернице, Јабланице, Вучјанка, Пусте реке и Власине.

Постројење за производњу црепа ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац се налази у југоисточној индустријској зони града Лесковца, на удаљености од 1 km центра града. Налази се на географској локацији N 42° 59' 35,92" и 21° 57' 43,01" у насељу Кумалак, у Лесковцу у улици Пушкинова бб. Производни погон постројења се налази на катастарској парцели 6366/1 површине 86.312 m² и катастарској парцели 6366/20 површине 296 m² и састоји се од две производне целине: погон PRO 12 – ЕКО и погон PRO 10. На катастарској парцели 15241/1 површине 1.611 m² налази складиште за опасан отпад и резервно одлагалиште сировине (глине), док се на катастарској парцели 15241/2 површине 1.000 m² одлаже печени лом. На катастарским парцелама 15242 површине 6.126 m² и 15243 површине 937 m² налази се простор за складиштење готових производа. Са источне стране производни погони се граниче са насељем Кумалак од ког је удаљено око 20 m, док се на северној страни налази паркинг простор за путничка возила, привредно друштво Метла Комерц, део насеља са индивидуалним зградама и бензинска станица „OMV”. На југу се граничи са индивидуалним објектима и привредним друштвом за прераду меса Ђокић, док је са западне стране ограда предузећа паралелна са међународном пругом Ниш-Скопље и удаљена је од ње око 20 m.

Све саобраћајнице унутар круга постројења су асфалтиране. Постројење је повезано асфалтном саобраћајницом са инфраструктуром града и међународним аутопутем А1 (Е75).

На локацији постројења и у непосредној околини нема посебно заштићених добара. Постројење се налази у индустријској зони у којој није регистровано присуство заштићених биљних врста.

У самом кругу фабрике уређена је мања зелена површина са цвећем и дрвећем.

Према евиденцији Завода за заштиту споменика културе нема регистрованих непокретних културних добара, као ни материјалних и културних добара у непосредној околини.

Према геомеханичким својствима подручје постројења карактерише стабилно тло. Подземна вода се јавља на контактної зони кварталних водопрпусних и водонепрпусних седимената, на дубини од 4 до 5 m. Постројење је везано на водоводну и канализациону мрежу града Лесковца.

Напајање електричном енергијом се врши са подземног 10 kV вода из више праваца преко две трафостанице 10/0,4 kV са четири трансформатора по 1.000 kVA који се налазе у погону PRO 12 – ЕКО и погону PRO 10.

Постројење ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац се састоји од следећих објеката:

- хала производње црепа,
- објекат енгобирања (глазирања) црепа и тунелске пећи,
- управна зграда,
- помоћни објекат – гаража,
- затворено складиште – магацин за смештај грађевинског материјала,
- столарска радионица са надстрешницом,
- три резервоара за мазут,
- пумпна станица за мазут,
- производна хала,
- хала машинског паковања црепа,
- помоћни објекат – надстрешница за бицикле,
- затворено складиште – магацин за смештај резервних делова и трговачке робе,
- објекат тунелске пећи, паковања и палетизације црепа,
- објекат расформирања/формирања колица по изласку/уласку у тунелску пећ,
- објекат коморе за одржавање температуре црепа,
- објекат обликовања црепа са гипсаоном и трафостаницом,
- објекат проточне сушаре црепа,
- објекат примарне припреме глине и
- објекат проточне сушаре црепа.

Део објекта Затворено складиште – магацин за смештај резервних делова и трговачке робе се налази у експропријацији и ван употребе је. Уз захтев за издавање интегрисане дозволе је приложено решење о експропријацији објекта број 465-153/2019-08, од дана 19.02.2019. године, издато од стране Градске управе града Лесковца, Одељење за имовинско-правне послове и имовину, као и Изјаву да неће користити тај део објекта.

На локацији постројења налази се објект Димњак који је ван употребе и није у склопу технолошко-производног процеса. Он не представља емитер већ је експонат односно објект од културног и историјског значаја за компанију. Оператер је приложио Изјаву у којој наводи да је димњак ван употребе, као и Уверење, које је издато на основу Налаза и мишљења вештака грађевинске струке, од стране Градске управе града Лесковца, одељење за урбанизам, број 351-16467/24-02 од дана 19.09.2024. године.

4. Напомене о поверљивости података и информација

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), оператер је уз захтев за добијање интегрисане дозволе доставио надлежном органу Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Овом изјавом потврђено је да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини, осим назначених информација које садрже пословну тајну и за које се захтева ограничен приступ јавности, тачније информација о укупним трошковима са новим инвестицијама.

5. Информације о усаглашености

Захтев за добијање интегрисане дозволе број: 001995683 2024 14850, који је оператер поднео 21.06.2024. године, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), Правилника о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, бр. 30/06, 32/16, 44/18 – др. закон и 4/24) и Уредбе о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05). Захтев за издавање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе, оператер је поднео и сву потребну документацију прописану поменути Законом.

II. ПРОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Процена захтева

1.1. Примена најбољих доступних техника

За процену процеса и активности у ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац и усаглашености са најбољим доступним техникама (*BAT – Best Available Techniques*), оператер је урадио детаљну усклађеност са Референтним документима о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије (*BREF*):

Кодна ознака	BREF	Референтни документи
CER	<i>Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007.</i>	BREF у индустрији керамике

ENE	<i>Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, February 2009.</i>	BREF за енергетску ефикасност
ESB	<i>Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from storage, July 2006.</i>	BREF за емисије из складишта
ROM	<i>JRC Reference Report on Monitoring of Emissions to Air and Water from IED Installations, July 2018.</i>	BREF за општа начела мониторинга

Усаглашеност процеса и активности на локацији постројења са захтевима најбољих доступних техника, оператер је детаљно описао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, у поглављу 3.2. Коришћење најбољих доступних техника и прилогу План мера за енергетску ефикасност постројења.

Усаглашеност је постигнута код следећих релевантних најбољих доступних техника поменутих релевантних докумената:

Систем управљања животном средином

BAT је успостављање и спровођење Система управљања заштитом животне средине (EMS) који укључује, у зависности од појединачних околности, кључне карактеристике, наведене у референтном документу *BREF CER*.

Оператер има усвојену Политику заштите животне средине и интерне процедуре за све производне активности у којима су дефинисани начини рада који најмање утичу на загађење животне средине. Све процедуре се стриктно спроводе, а одговорни су прошли стручну обуку за примену свих мера датих у процедурама. Врши се константан мониторинг свих утицаја на животну. Сви документи мониторинга се архивирају. Менаџмент редовно разматра EMS систем. Оператер поседује План мера по престанку рада постројења. Постројење користи природни гас (енергент са малим садржајем угљеника). Уведено је коришћење соларне енергије. Постројење врши упоређивање резултата технолошког процеса и утицаја на животну средину са осталим ограницима компаније Младост д.о.о. Лесковац. Врши се лабораторијска контрола улазних сировина. Користи се гориво са ниским садржајем сумпора, азота, хлора, метала и испарљивих органских једињења.

Врши се редовно праћење процеса и процесних инпута (притисак, проток, квалитет), периодично мерење емисија на стационарним изворима загађивања, као и праћење квалитета пречишћене отпадне воде четири пута годишње.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.1, 4.7, 2.3.1.1, Табела 2.1

JRC Reference Report on Monitoring of Emissions to Air and Water from IED Installations, July 2018, део 4.3.1

Управљање енергијом

БАТ је примена комбинације техника наведених у референтном документу *BREF CER* у циљу смањења потрошње енергије.

У циљу постизања минималне специфичне потрошње енергије, оптимизована је крива печења у зонама предгревања, печења и одгревања, одводи се целокупна количина топлоте из зоне одгревања у тунелску сушару и у зону предгревања се уводи полупроизвод са минималним садржајем влаге. Процес сагоревања је оптимизован познавањем квалитета горива у процесу.

Специфична потрошња енергије по тони производа је 2023. године била у оквиру БАТ препорука (1,6 - 3,5 GJ/t): у погону PRO 12 – ЕКО је износила 1,488 GJ/t, у погону PRO 10 је износила 2,6336 GJ/t.

Оператер примењује Систем управљања електричном енергијом, користи опрему са високом енергетском ефикасношћу и користи соларну енергију као извор електричне енергије.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.2, 4.1.2, 4.3.3.1, Табела 2.2

Reference Document on Best Available Techniques for Energy Efficiency, February 2009, део 2.2.2, 4.2.2.3

Емисије у ваздух

Емисија прашине

БАТ за смањење дифузних емисија прашине је примена комбинације техника наведених у референтном документу *BREF CER*. БАТ вредност за емисију прашине из процеса који нису сушење и печење, при примени врећастих филтера износи 1 – 10 mg/m³; БАТ вредност за емисију прашине из процеса сушења износи 1 – 20 mg/m³; БАТ вредност за емисију прашине из процеса печења износи 1 – 20 mg/m³.

У циљу смањења емисије прашине из „прашњавих” активности, манипулативне површине су асфалтиране и врши се влажење саобраћајница где може доћи до појаве прашине, односно влажење одлагалишта током ветровитих дана, влажење транспортних путева; постављање заштитних баријера од ветра. Процес примарне прераде и обликовања се одвија у затвореном простору. Складиште одлежавања се такође налази у затвореном простору.

Емисија прашине из примарне прераде и процеса обликовања је у складу са БАТ препоруком, по последњем мерењу из јуна 2024. године: 7,1 mg/Nm³.

Емисија прашине у погону PRO 12 – ЕКО је у складу са БАТ препоруком, по последњем мерењу од јуна 2024. године: у процесу сушења је 4,3 mg/Nm³, у процесу печења 10,6 mg/Nm³.

Емисија прашине у погону PRO 10 је у складу са БАТ препоруком, по последњем мерењу од јуна 2024. године: у процесу сушења $1,7 \text{ mg/Nm}^3$, у процесу печења $2,4 \text{ mg/Nm}^3$.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.3.1, 4.2.1, 4.2.2, 5.1.3.2, 4.2.3.2, 5.1.3.3, 5.1.3.4

Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from storage, July 2006, део 4.3, 5.3.1

Емисије гасовитих једињења из процеса печења

БАТ је примена једне или комбинација више техника наведених у референтном документу *BREF CER*, у циљу смањења емисије гасовитих једињења из процеса печења. БАТ вредност за емисију NO_x , при температури печења у пећи испод 1.300°C је 250 mg/Nm^3 , док је за температуре печења од 1.300°C и веће, БАТ вредност 500 mg/Nm^3 .

БАТ вредност за емисију флуорида изражених као HF је у опсегу $1 - 10 \text{ mg/Nm}^3$; хлорида изражених као HCl је у опсегу $1 - 30 \text{ mg/Nm}^3$; оксида сумпора изражених као SO_2 : за садржај сумпора у сировини $\leq 0,25\%$ је 500 mg/Nm^3 ; за садржај сумпора у сировини $> 0,25\%$ је у опсегу $500 - 2.000 \text{ mg/Nm}^3$.

БАТ вредност за емисију испарљивих органских једињења, изражених као укупни угљеник је у опсегу $5 - 20 \text{ mg/Nm}^3$.

Крива печења је оптимизована.

Измерене концентрације по последњем извештају од јуна 2024. године нису прекорачавале БАТ вредности:

Погон PRO 12 – ЕКО: $\text{NO}_x = 52 \text{ mg/Nm}^3$; HF = $1,90 \text{ mg/Nm}^3$; HCl = $11,4 \text{ mg/Nm}^3$; $\text{SO}_2 < 0,71 \text{ mg/Nm}^3$; испарљива органска једињења, изражена као укупни угљеник = $15,1 \text{ mg/Nm}^3$;

Погон PRO 10: $\text{NO}_x = 40,8 \text{ mg/Nm}^3$; HF = $0,84 \text{ mg/Nm}^3$; HCl = $6,9 \text{ mg/Nm}^3$; $\text{SO}_2 < 0,45 \text{ mg/Nm}^3$; испарљива органска једињења, изражена као укупни угљеник = $16,8 \text{ mg/Nm}^3$.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.4.1, 4.3.3.1, 5.1.4.2, Табела 5.1, део 5.2.1.2

Управљање отпадом

БАТ је примена комбинације техника наведених у референтном документу *BREF CER* у циљу смањења процесних губитка/чврстог отпада.

Врши се поновна употреба сувог лома и прашине сакупљене у производном процесу. Токови кретања отпада су дефинисани и начин руковања отпадом је предвиђен прописима. Отпад се складишти на непропусним и отпорним подлогама. Врши се јасно означавање отпада.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.7, 4.5.2.1

Бука

БАТ је примена комбинације техника наведених у референтном документу *BREF CER* у циљу смањења буке.

На локацији постројења, све производне јединице које стварају буку и вибрације су смештене у затворени простор. Прозори, врата и бучне јединице су изведене на начин да пригушују буку што је више могуће. Током рада, прозори и врата су затворени. Отпрема палета са складишта и утовар у камионе се изводе у дневним часовима и током радних дана.

Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007, део 5.1.8

BREF за емисије из складишта

Оператер је израдио План заштите од удеса, на који је добио решење о сагласности од Министарства унутрашњих послова РС – Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу, број 217-2970/22-1, од дана 01.04.2022. године. Има урађен пројекат заштите од пожара, План евакуације и спасавања у случају непредвиђених догађаја, као и писане процедуре за рад сваке технолошке линије. Извршена је идентификација хазарда и процењивање ризика; Врши се ревизија Плана заштите од удеса, по потреби. Именовано је одговорно лице за све складишне просторе у којима се налазе опасне материје. Запослени су прошли обуку за безбедан рад. Оператер поседује MSDS листе опасних материја.

Све опасне материје се складиште у затвореном простору. Складиште се на безбедан начин у затвореном простору, на довољној удаљености од извора топлоте (отвореног пламена). Некомпатибилне супстанце се не складиште заједно.

Боце са компримованим запаљивим гасовима су у вертикалном положају, обезбеђене од могућег пада. Резервоари за мазут су смештени у танквани која може да прими целокупну запремину евентуално исцурелог мазута.

Сви запослени су прошли обуку за коришћење опреме за почетно гашење пожара. Именовано је одговорно лице за противпожарну заштиту.

Складиштење чврстих материја на отвореном простору има приступ са свих страна чиме је омогућена визуелна контрола и евентуална потреба за квашењем исте, у сврху минимизирања појаве дифузне прашине. Оператер поседује мобилну цистерну која кваси приступни пут од ископа до отвореног складишта, отворено складиште и пут од отвореног складишта до примарне производње.

Постројење је предвидело заштитне насаде зимзеленог дрвећа за смањење могуће дифузне прашине ван граница постројења.

После примарне прераде, уситњена глина одлежава у силосима у затвореном објекту ван утицаја временских прилика па је појава прашине минимална.

Оператер има Споразум о начину транспорта сировине са копова „Губеревац – Мала Грабовница” и „Каштавар” до постројења. Транспорт од отвореног складишта до додавача за примарну прераду се врши утоварном лопатом, а мере за минимизирање прашине које се примењују су: минимизирање висине са које се испушта материјал; минимизирање брзине истовара; геометријски облик утовареног материјала и оптимални капацитет утовара; адекватно место за истовар материјала; избегавање стављања материјала на рубове транспортне траке.

Reference Document on Best Available Techniques on Emissions from storage, July 2006, део 4.1.6.1, 4.1.7.1, 4.1.7.2, 4.1.7.6, 4.1.7.6.1, 4.3.4.1, 4.4.3.5.3, 5.1.2, 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.4, 5.4.1

БАТ закључци 5.1.5 који се односи на емисије и потрошњу процесних отпадних вода и 5.1.6 који се односи на рециклирање или поновну употребу муља из *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*. нису применљиви у обављању активности постројења ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац.

1.2. Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер оператера ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац, предао Министарству заштите животне средине израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21), као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС”, бр. 30/06, 32/16, 44/18 – др. закон и 4/24). Уз захтев, оператер је поднео и програм мера прилагођавања рада постојећег постројења прописаним условима, који је урађен у складу са Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС”, број 84/05).

Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе поднео и потребну документацију у складу са чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је поднео оператер садржи све што је прописано постојећом законском регулативом.

1.2.1. Коришћење ресурса

Сировине и помоћни материјали

Основна сировина која се користи за производњу црепа је опекарска сировина, која се добија експлоатацијом са површинских копова „Губеревац – Мала Грабовница” и „Каштавар”. Оператер поседује Решења којим се одобрава експлоатација на површинским коповима: „Губеревац – Мала Грабовница” - решење број: 310-02-01239/2015-02, од дана 09.02.2016. године и „Каштавар” - решење број:

310-02-01331/2023-02, од дана 05.12.2023. године, од Министарства рударства и енергетике. Након ископавања, опекарска сировина – глина се привремено одлаже на отвореном одлагалишту у кругу локације постројења. Помоћне сировине у производном процесу су енгоба и силикон.

Енгоба се складишти у џамбо врећама, поред пећи за печење и наноси се на цреп пре печења.

Силикон (Silres BS16) се користи као водоодбојна импрегнација. Складишти се у IBC контејнерима, запремине 1.000 l.

Ацетилен се користи у процесу машинског одржавања за резање металних профила и загревање машинских елемената и складишти се у затвореном складишту.

Оператер у производном процесу не користи било какву врсту отпада, нити опасне материје и хемијска средства.

Податке о коришћењу сировина и помоћних материјала оператер је дао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, у поглављу 4. Коришћење ресурса

Енергија

Енергенти који се користи у процесу производње у ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац су природни гас, електрична енергија и дизел гориво.

Природни гас, као основни енергент, користи се за процес печења и сушења црепа. Потрошња природног гаса по тони производа 2023. године је износила 2,129 GJ/t.

Електрична енергија се користи у процесима производње, за осветљење, хлађење и загревање. Укупна потрошња електричне енергије 2023. године је износила 17.137.200 kWh, односно потрошња у производњи је била 16.497.200 kWh, за осветљење 140.000 kWh, за хлађење 250.000 kWh и за загревање 250.000 kWh.

Потрошња електричне енергије по тони производа 2023. године је износила 0,332 GJ/t. Оператер се електричном и топлотном енергијом снабдева од спољних снабдевача: „Електропривреда Србије”, „Југоросгас” АД Београд и „НИС” Србија. Оператер у процесу производње користи и соларну енергију, за производњу струје снаге 2 MW.

Дизел гориво се користи као енергент радних машина на ископу глине, транспорту сировина камионима до постројења и радних машина за транспорт у оквиру комплекса постројења. Складишти се у подземном резервоару, запремине 20 t. Потрошња дизел горива по тони производа 2023. године је износила 0,092 GJ/t.

На локацији постројења су инсталирана три резервоара за мазут, запремине од по 500 t. Резервоари су обезбеђени танкванама који могу да приме сву евентуално исцурелу количину. Ван употребе су од 2012. године, када је оператер прешао на коришћење природног гаса. Мазут је одређен као алтернативни енергент у производном процесу. Оператер је доставио Одлуку о стављању резервоара ван функције број 24-4867 од дана 12.08.2024. године.

Податке о коришћењу енергије, оператер је приказао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, у поглављу 4.2. Енергија и у прилогу План мера за енергетску ефикасности постројења.

Вода

Постројење ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац се снабдева водом из градске водоводне мреже. Укупна потрошња 2023. године је износила 14.198 m³, односно коришћена количина износила је:

- за процес производње 6.436 m³,
- за санитарне потребе 6.497 m³,
- за систем овлаживања саобраћајнице ван круга предузећа 365 m³ и
- за прање саобраћајница у кругу предузећа 900 m³.

У циљу смањења потрошње воде, оператер планира инсталацију аутоматских вентила за воду. Такође, врши се стална контрола исправности мерача протока и одржавање водоводних инсталација. Количина воде која се користи за припрему глине зависи од количине влаге коју сировина садржи.

Податке о коришћењу воде, оператер је приказао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, у поглављу 4.3. Вода и у прилогу План мера за енергетску ефикасности постројења.

1.2.2. Главни утицаји на животну средину

Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

Тачкасти извори емисија загађујућих материја

На локацији постројења ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац, постоји 5 тачкастих извора емисија у ваздух. То су: отпрашивач погона PRO 12 - ЕКО и PRO 10, емитер тунелске пећи погона PRO 12 – ЕКО, емитер тунелске пећи погона PRO 10, емитер коморне сушаре погона PRO 12 – ЕКО и емитер тунелске сушаре погона PRO 10. Отпрашивач примарне фазе погона PRO 12 – ЕКО и погона PRO 10 поседује уређај за пречишћавање, док остали емитери не поседују.

Табела II-1. Тачкасти емитери постројења и емитоване загађујуће материје

Редни број	Постројење/процес/јединица која проузрокује загађење	Ознака емитера	Постројење за третман гасова	Загађујуће материје
1.	печење у тунелској пећи PRO 12 – ЕКО	E1 - PRO 12 – ЕКО	/	прашкасте материје. SO ₂ , NO _x , HF, HCl органске материје

				изражене као укупан угљеник, бензен, олово
2.	печење у тунелској пећи PRO 10	E1 - PRO 10	/	прашкасте материје. SO ₂ , NO _x , HF, HCl органске материје изражене као укупан угљеник, бензен, олово
3.	отпрашивање примарне фазе	E2	врећасти филтер	прашкасте материје
4.	сушење у коморној сушари PRO 12 – ЕКО	E3 - PRO 12 – ЕКО	/	прашкасте материје
5.	сушење у тунелској сушари PRO 10	E3 - PRO 10	/	прашкасте материје

Значајне загађујуће материје које се емитују из датих емитера су прашкасте материје, NO_x, SO₂, HCl, HF, органска материја изражена као укупан угљеник и бензен. Мерење емисије на свим емитерима се врши периодично, два пута годишње, најмање једном у шест месеци у складу са чланом 58. став 5. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21). Мерења врши акредитована лабораторија.

Према извештајима мерења загађујућих материја у ваздух из 2023. и 2024. године, није долазило до прекорачења граничних вредности прописаних Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21), као ни прописаних вредности референтног документа *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007.*

Дифузни извори емисија загађујућих материја

Дифузне емисије се састоје од прашкастих материја и издувних гасова возила. Емисије издувних гасова из мотора са унутрашњим сагоревањем карактеришу се периодичним повећањем концентрацијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Pb, VOC и прашине.

Дифузне емисије које потичу од транспорта контролишу се путем редовног влажења саобраћајница и путева, редовног одржавања фабричког круга, као и постављање

заштитних баријера од ветра. Такође се врши влажење одлагалишта током ветровитих дана. Саобраћајнице у кругу фабрике су асфалтиране.

Значајни извор дифузних емисија представља одлагалиште глине у кругу фабрике јер долази до разношења честица ветром и спирања атмосферским падавинама.

Фугитивни извори емисије у привредном друштву ИГМ „Младост” доо Лесковац могу се јавити само у случају незаптивености инсталације природног гаса на тунелским пећима погона PRO 12 – ЕКО и PRO 10 и на интерној бензинској станици дизел горива у кругу постројења.

Резервоари за мазут нису у функцији од 2012. године и не представљају фугитивни извор емисије.

Инсталација природног гаса се превентивним одржавањем стално проверава, тако да не представља извор емисије.

Интерна бензинска станица за дизел гориво је у функцији напајања радних машина у примарној производњи. Интерном одлуком менаџмента, интерна бензинска станица се користи једном дневно у трајању од 90 минута. Након тог периода, није могуће користити станицу за точење горива.

Емисије у ваздух које потичу од материја које имају снажно изражен мирис

Не постоје извори који емитују загађујуће материје са снажно израженим мирисима.

Испитивање квалитета ваздуха

Испитивање амбијеталног ваздуха на локацији постројења, врши Завод за јавно здравље Лесковац који даје просечне вредности за град Лесковац. Прате се концентрације чађи, азот диоксида, сумпор диоксида на мерном месту постављеном код Технолошког факултета Лесковац и концентрације укупних таложних материја и кадмијума, олова и цинка у укупним таложним материјама на мерном месту постављеном код Управне зграде железничке станице у близини Технолошког факултета. Оператер је доставио месечне извештаје мерења квалитета ваздуха за период од јануара до јуна 2024. године.

Оператер није у обавези да спроводи мониторинг квалитета ваздуха. У случају да се укаже потреба, надлежни орган може наложити мерења квалитета ваздуха у околини локације постројења, у складу са чланом 22а) Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13), при чему, параметар који се прати су суспендоване честице. За ова мерења мора бити ангажовано акредитовано правно лице, а трошкове мерења сноси оператер.

Детаљне податке о емисијама загађујућих материја у ваздух и плану мониторинга, оператер је описао у захтеву, у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 5. Емисије у ваздух и у прилогу План вршења мониторинга који је приложен уз захтев за добијање интегрисане дозволе. Такође, уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је доставио извештаје извршених мерења из 2023. и 2024. године.

Емисије у воду и њихов утицај на животну средину

На локацији постројења настају следећи токови отпадних вода:

- процесне (технолошке) отпадне воде,
- атмосферске отпадне воде и
- санитарно-фекалне отпадне воде.

Приликом периодичног прања кабина за енгобирање црепа настају процесне отпадне воде у погону PRO 10 које се пречишћавају на филтер преси. Након филтер пресе одлазе у централни таложник пре улива у канализациони систем града Лесковца.

Атмосферске отпадне воде које потичу са манипулативних површина на локацији и кровова објеката одлазе на сепаратор масти и уља, а затим на централни таложник пре улива у градску канализацију. У постројењу настаје и отпадна вода од прања саобраћајница у кругу постројења која преко централног таложника одлази у градску канализацију.

Санитарно-фекалне воде настају у санитарним просторијама и упућују се на централни таложник, а након тога у канализациони систем града Лесковца.

Оператер не поседује постројење за пречишћавање отпадних вода, нити упућује отпадне воде код другог оператера. Третман отпадних вода се врши на два сепаратора масти и уља, од којих се један налази код бензинске станице, а други код мазутаре. Отпадне воде се не испуштају у реципијент, већ се гравитационо испуштају у градску канализацију града Лесковца, у континуалном режиму испуштања.

Мониторинг отпадних вода се врши редовним анализама узорака свих отпадних вода у централном таложнику, пре улива у градску канализацију. Испитивање квалитета отпадних вода се врши четири пута годишње у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 18/24).

Мониторингом отпадних вода обухваћена су следећа мерна места:

- отпадна вода пре сепаратора масти и уља код мазутаре,
- отпадна вода после сепаратора масти и уља код мазутаре,
- отпадна вода пре сепаратора масти и уља код бензинске станице,
- отпадна вода после сепаратора масти и уља код бензинске станице,
- збирна отпадна вода после таложника, а пре улива у градску канализацију.

На основу резултата испитивања отпадних вода, која су извршена током 2023. и 2024. године, може се закључити да концентрације испитиваних параметара не прелазе максимално дозвољене концентрације прописане Правилником о санитарно техничким условима за испуштање отпадних вода у јавну канализацију („Службени гласник града Лесковца”, број 29/17).

Детаљне податке о емисијама загађујућих материја у воде и плану мониторинга, оператер је описао у захтеву, у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 6. Емисије загађујућих материја у воде и прилогу План вршења мониторинга који је

приложен уз захтев за добијање интегрисане дозволе. Такође, уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је доставио извештаје извршених мерења из 2023. и 2024. године.

Заштита земљишта и подземних вода

Сходно Закону о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15), у постројењу се врши испитивање квалитета земљишта у кругу постројења, односно у зони утицаја активности на основу члана 30. став 1. тачка 2. Закона о заштити земљишта. Узорковање и испитивање квалитета земљишта врши независна акредитована лабораторија, овлашћене за ту врсту испитивања. Земљиште се узоркује на три мерна места, на локалитетима одабраним у сарадњи са овлашћеном лабораторијом, у складу са прописаном методологијом испитивања.

Испитивање квалитета земљишта је извршено у фебруару 2024. године на: мерном месту 1 - зелена површина на јужној страни производног погона; мерном месту 2 - источно од главног погона на удаљености од око 100 m; мерном месту 3 - северно од главног погона на удаљености од око 50 m. Појединачни узорци су узети са дубине од око 30 cm. На основу извештаја о извршеној анализи утврђено је прекорачење коригованих граничних вредности кобалта на сва три мерна места и никла на једном мерном месту (мерно место 2), док није било прекорачења коригованих ремедијационих вредности прописаних Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, Прилог 1. Граничне максималне и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19).

Оператер не користи подземне воде у току производног процеса.

Мониторинг квалитета подземних вода оператер врши у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и сегменту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12).

У ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац су постављена два пијезометра за праћење квалитета подземних вода – код бензинске станице дизел горива и код гипсаоне. Узорковање и испитивање подземних вода из изведених пијезометара спроводи се два пута годишње. Испитивања врши независна акредитована лабораторија овлашћена за ту врсту испитивања. Резултати испитивања подземних вода из 2023. и 2024. године показују да су вредности испитиваних параметара усаглашене са просечним годишњим концентрацијама, прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12) и ремедијационим вредностима подземних вода прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, Прилог 2. Ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19).

Податке о заштити земљишта и подземних вода и плану мониторинга, оператер је описао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 7. Заштита земљишта и подземних вода и прилогу План вршења мониторинга, који је приложен уз захтев за

добиање интегрисане дозволе. Такође, уз захтев за добијање интегрисане дозволе оператер је доставио извештаје извршених мерења подземних вода из 2023. и 2024. године и извештај о извршеној анализи узорака земљишта из 2024. године.

Управљање отпадом

У постројењу ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац одвијањем технолошких процеса производње и пратећих активности генеришу се следеће врсте отпада:

- индустријски,
- комунални и
- комерцијални.

У зависности од карактеристика, може бити опасан и неопасан.

Разврставање отпада

Оператер генерише отпад у процесу производње, радионицама одржавања опреме и у радионици одржавања возног парка. Оператер примењује принцип одвојеног сакупљања и разврставања отпада који се генерише на локацији.

Обележавање и складиштење отпада на локацији је у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС”, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24), Правилником о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина и за добијање енергије отпада („Службени гласник РС”, број 98/10) и Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21).

На локацији постројења неопасан отпад се прикупља на месту настанка, разврстава, мери и привремено складишти. О измереним количинама одговорно лице оператера води евиденцију у документу о кретању отпада у који се уписује индексни број и ознака отпада. Даље се уз пратећи документ предаје на транспорт и складиштење одговорном лицу. Документ о кретању отпада оператер чува до две године у својој архиви док годишње извештаје ових количина предаје Агенцији за заштиту животне средине.

Врсте неопасног отпада који се генерише или се могу генерисати су:

- отпадна керамика, цигле, плочице и производи за грађевинарство (после термичког третмана) (10 12 08),
- отпадне гуме (16 01 03),
- пластична амбалажа (15 01 02),
- дрвена амбалажа (палете) (15 01 03),
- стругање и обрада ферометала (12 01 01),
- папирна и картонска амбалажа (15 01 01),
- одбачени калупи (10 12 06),
- отпади који нису другачије специфицирани (отпади из производње керамичких производа, цигли, плочица и производа за грађевинарство) (10 12 99),
- мешани комунални отпад (20 03 01) и

- отпади који нису другачије специфицирани (отпад из сепаратора масти и уља) (19 08 99).

Печени лом, односно цреп са неодговарајућим захтевима квалитета настаје у процесу печења или при манипулацији финалним производом (приликом транспорта, паковања, складиштења и утовару). Привремено се складишти на отвореном простору парцеле 15241/2, у ограђеном простору од бетонских елемената. Оператер има потписан уговор са овлашћеним оператером о преузимању ове врсте отпада. Отпад се даље користи као сировина за производњу шљака блокова.

Истрошене гуме настају током експлоатације мобилне радне механизације, теретних и путних возила предузећа, привремено се складиште у шаторском објекту на локацији постројења, до предаје овлашћеном оператеру са којим оператер има склопљен уговор.

Пластични отпад (комади пластичне фолије и траке за обмотавање од полиетилена и полипропилена различитих димензија и форми) настаје приликом паковања готовог производа. Пластични отпад се од места настанка ручно допрема колицима до одговарајућег контејнера и привремено складишти у шаторском објекту на локацији постројења. Оператер даље предаје пластични отпад као секундарну сировину овлашћеном оператеру са којим има склопљен уговор.

Дрвена амбалажа (отпадни комади и делови палета које није могуће употребити за израду нових) настаје на местима паковања готових производа, при неадекватној манипулацији са палетама приликом утовара, истовара и транспорта. Привремено се складишти у столарском погону постројења, након чега се одвози у ИГМ „Младост” Лесковац – огранак Власотинце, где се користи за паљење пећи после ремонта.

Метални отпад (отпад од стругања и обраде ферометала) настаје приликом обраде металних делова у машинској радионици, где се скупља у сандуцима. Привремено се складишти поред шаторског објекта у кругу предузећа, до предаје овлашћеном лицу са којим оператер има склопљен уговор. Папирни отпад који настаје у административним просторијама управне зграде и у магацинима приликом отпаковања приспеле робе, складишти се у металном контејнеру. Папирни отпад се даље предаје овлашћеном лицу на даљи третман.

Отпад из производње керамичких производа, цигли, плочица и производа за грађевинарство-отпадни калупи (10 12 06), користе се у производњи као калупи за обликовање црепа. Након одређеног периода и употребе, као и оштећења, форме се мењају, а овај гипс се јавља као отпад дотрајалих и истрошених калупа. Привремено се складишти на месту настанка отпада на парцели 15241/2 у ограђеном простору од бетонских елемената. Оператер је о томе доставио Изјаву у којој се позвао на Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23).

Отпад из производње керамичких производа – отпади који нису другачије специфицирани (10 12 99), односно отпадни силикон генерише се у воденом раствору приликом поступка наношења силиконског слоја на производ. Овај процес се обавља у

објекту финалне производње, у делу за разлагање и паковање робе. Отпадни силикон се привремено складишти у пластичном контејнеру оригиналног паковања испред овог објекта. Отпадни талог од силикона преузима овлашћено лице за даљи третман са којим оператер има склопљен уговор.

Комунални отпад се генерише током свакодневног боравка и рада запослених. Сакупљање комуналног отпада се врши у металним контејнерима. Преузимање комуналног отпада врши овлашћени оператер Popt – Werner & Weber, са којим оператер има склопљен уговор.

Отпад из сепаратора масти и уља се генерише на два сепаратора на локацији постројења – на месту претакалишта мазута и код бензинске станице. Извршена је класификација отпада и отпад је окарактерисан као неопасан, са индексним бројем 19 08 99 – отпади који нису другачије специфицирани. Сепаратори се периодично прегледају и проверава се ниво отпада у сепараторима. Оператер до сада није предавао ову врсту отпада на третман овлашћеном оператеру нити је одлагао јер је ниво отпада у сепараторима низак.

На локацији постројења опасан отпад се одваја на месту генерисања у посудама намењеним за ту намену, а потом се односи до простора предвиђеног за привремено складиштење, до предаје овлашћеном оператеру на даље збрињавање. Врсте опасног отпада које се генеришу су:

- оловне батерије (16 06 01*),
- синтетичка моторна уља, уља за мењаче и подмазивање (13 02 06*) и
- одбачена опрема која садржи опасне компоненте другачија од оне наведене у 16 02 09 до 16 02 12 (отпади од електричне и електронске опреме) (16 02 13*).

Истрошени оловни акумулатори који настају приликом одржавања транспортних возила и радних машина, привремено се складиште на простору предвиђеном за привремено складиштење отпада, на катастарској парцели 15241/1, у ИВС контејнеру отпорном на дејство сумпорне киселине и под надстрешницом намењеној за опасни отпад, до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање.

Отпадна (рабљена) уља настала у процесима одржавања производних машина, грађевинске механизације, транспортних средстава и путничких возила, привремено се складиште на простору предвиђеном за привремено складиштење отпада, на катастарској парцели 15241/1. Уља се складиште у ИВС контејнеру отпорном на дејство хемијских агенаса присутних у отпадном уљу. Из ИВС контејнера се претходно измерена количина уља пресипа у адекватно означено метално буре, где се складишти до предаје овлашћеном оператеру.

Електрични и електронски отпад чини расходована рачуарска, канцеларијска и комуникациона опрема, као и делови производне опреме. Отпад се привремено складишти под надстрешницом на простору предвиђеном за привремено складиштење отпада, односно на простору катастарске парцеле 15241/1 у отвореном ИВС контејнеру, до предаје овлашћеном лицу на даљи третман.

Привремено складиштење

Оператер привремено складишти отпад у кругу постројења до предаје овлашћеном лицу, у складу са прописима. Опасан отпад се одлаже на простору катастарске парцеле 15241/1, који је обезбеђен надстрешницом и ограђен бетонским елементима. Неопасан отпад се привремено складишти на више локација унутар граница постројења.

Отпад се привремено складишти у за то предвиђеним судовима, на којима је обележена врста отпада, каталогски (индексни) број отпада и други знаци који указују на врсту отпада који се складишти.

О генерисаним и предатим количинама отпада, редовно се води евиденција о отпаду произвођача отпада (ДЕО 1), у складу са Правилником о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Службени гласник РС”, бр. 7/20 и 7/21). Такође, о генерисаном и предатим количинама предметне врсте отпада, Агенцији за заштиту животне средине се доставља Годишњи извештај о отпаду произвођача отпада (ГИО 1).

Превоз отпада

Оператер не врши превоз сопственог отпада. Организовање превоза и даље руковање са отпадом је обавеза овлашћене организације која врши преузимање отпада. Сопствени транспорт се користи само за превоз отпада унутар локације постројења, од локације на којима се отпад генерише до места за привремено складиштење отпада.

Свако кретање опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада.

Транспорт свих врста неопасног отпада, осим комуналног, прати правилно попуњен и оверен Документ о кретању отпада.

Прерада отпада: третман и рециклажа

Оператер нема сопствена постројења на којим врши третман и рециклажу отпада који генерише. Збрињавање отпада се врши предајом овлашћеном лицу за преузимање, привремено складиштење и третман отпада који се генерише на локацији, са којима има склопљене уговоре, изузев отпадне гипсане форме које одлаже на глиниште.

Одлагање отпада

Генерисани отпад се не одлаже на локацији постројења већ се само привремено складишти, након чега се предаје овлашћеним оператерима који имају дозволу за сакупљање, транспорт, складиштење и третман и/или коначно одлагање.

Контрола и мерење

Оператер спроводи следеће активности контроле и мерења у оквиру управљања отпадом:

- води дневну евиденцију о отпаду (Образац ДЕО 1);
- врши класификацију отпада, односно сврставање отпада на једну или више листа отпада које су утврђене посебним прописом, а према његовом пореклу, саставу и даљој намени;

- испитивање опасног отпада као и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад, у овлашћеној лабораторији;
- прибављање извештаја о испитивању отпада и обнављање у случају промене технологије, промене порекла сировине, других активности које би утицале на промену карактера отпада и чување извештаја најмање пет година;
- редовно пише Годишњи извештај о отпаду произвођача отпада (Образац ГИО 1)
- редовно пише Годишњи извештај о посебним токовима отпада и обрачун накнаде (ПТП2).

Податке о управљању отпадом, предузетим мерама за управљање отпадом и мониторингу, оператер је дао у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 8. Управљање отпадом, у прилогу План извођења мониторинга и прилогу План управљања отпадом.

Бука и вибрације

Главни извори буке у постројењу ИГМ „Младост” д.о.о. представљају:

- колни млин и три диференцијална млина са транспортним тракама који се налазе у хали примарне прераде,
- систем за отпашивање из примарне прераде са 196 врећа,
- сирова производња у погонима PRO – 10 и PRO 12 – ЕКО,
- процеси слагања, разлагања и паковања у погонима PRO – 10 и PRO 12 – ЕКО,
- багери, булдожери, утоваривач точкаш (УЛТ) и виљушкар који манипулишу на депоима глине,
- камиони који допремају глину на складиште.

На местима где није извршено акустичко зонирање локације, а на основу члана 17. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21), као граничне вредности се примењују највеће прописане граничне вредности из подзаконског прописа, односно из Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10). Према томе, подручје постројења сврстано је у зону 5. (градски центар, занатска, трговачка, административно – управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница).

Према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10) дозвољени ниво буке на отвореном простору за зону 5. (градски центар, занатска, трговачка, административно – управна зона са становима, зона дуж ауто-путева, магистралних и градских саобраћајница) за дневни и вечерњи период износи 65 dB(A), а за ноћни период износи 55 dB(A).

Мерење нивоа буке у животној средини при раду постројења ИГМ „Младост” д.о.о. у дневном и ноћном периоду, у зони утицаја извора буке, обавља се према Правилнику о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 139/22) и Уредби о индикаторима буке, граничним

вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10).

Извршено је мерење нивоа буке у животној средини у јуну 2024. године, од стране акредитоване лабораторије. Мерна места су постављена на следећим локацијама:

- мерно место на отвореном простору, источно, на растојању од око 15 m од зида складишта глине, на зеленој површини у стамбеном насељу између зграда у улици Божидара Величковића – нова у насељу Кумалак,
- мерно место на отвореном простору, јужно, на растојању од 20 m од зида складишта глине, на неасфалтираној улици у стамбеном насељу, на раскрсници улица Божидара Величковића – нова и Пушкинове,
- мерно место на отвореном, северно, на растојању од 10 m од улазне капије за камионе, на асфалтираној улици у стамбеном насељу, испред стамбеног објекта у улици Божидара Величковића број 166.

На основу резултата мерења може се закључити да меродавни нивои буке на горе наведеним мерним местима, нису прелазили највеће дозвољене вредности буке за дневни, вечерњи и ноћни период тј. да су резултати мерења усаглашени са захтевима Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10), при раду машина, уређаја и опреме у постројењу ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац.

Податке о буци и вибрацијама и мониторингу нивоа буке, оператер је дао у захтеву у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 9. Бука и вибрације, у прилогу Бука и вибрације и прилогу План извођења мониторинга. Оператер је доставио и Извештај о извршеним испитивањима нивоа буке из 2024. године.

Ризик од удеса и план хитних мера

Оператер према члану 4. Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севессо постројења, односно комплекс („Службени гласник РС”, број 41/10), не подлеже законској обавези израде документа Политике превенције удеса, Плана заштите од удеса и Извештаја о безбедности, зато што количина опасних материја и опасних активности у оквиру предметног комплекса немају утицај на повећану вероватноћу настанка удеса.

Управљање ризиком од акцидента оператер спроводи кроз превентивне поступке за спречавање настанка удеса, планирање заштите, процену ризика и примену мера одговора на удес. Да би се ефикасно анализирале све могућности за појаву и развој акцидента, оператер је идентификовао опасне материје (уље за ложење, еуродизел, природни гас, ацетилен, кисеоник, моторно уље, силикон), њихове карактеристике и потенцијалне утицаје на људе, материјална добра и животну средину. Оператер је препознао критична места, уочио неправилности и случајеве непоштовања процедура у свакој технолошкој целини и идентификовао све ризичне и небезбедне активности у раду.

Оператер је проценом вероватноће настанка удеса и проценом последица утврдио малу вероватноћу настанка удеса где се у случају појаве нежељеног догађаја могу очекивати мале последице. Помоћу квантификације ризика од акцидентата, ризик се може квалификовати као занемарљив, мали, средњи, велики и веома велики. Оператер је проценом ризика утврдио да је ризик од настанка акцидентата у привредном друштву ИГМ “Младост” д.о.о. мали. Мали ризик је прихватљив и њиме се може управљати применом превентивних мера за управљање ризиком од акцидентата. Мере превенције настанка акцидентата оператер реализује преко различитих процедура и програма.

Оператер примењује следеће опште превентивне мере:

- спречавање настајања удеса,
- осигурање брзог опажања ситуације која се разликује од очекиване,
- у случају настанка удеса адекватно реагује,
- обезбеђење брзог алармирања надлежних и одговорних служби и лица која организују акцију ефикасног локализовања и санирања последица.

Оператер примењује систем заштите и безбедности у фабрици који подразумева сталну контролу радне дисциплине запослених у обављању радних задатака, уз поштовање следећих општих превентивних мера:

- строго придржавање радних процедура,
- обука радника о опасностима којима могу бити изложени у току рада, са процедурама у случају удеса, основним перформансама заштитне опреме и начином употребе,
- манипулацију са опасним материјама (истакање, претакање и др.) могу да врше само за то стручно обучена лица, односно и друга лица, али под надзором обучених лица,
- запослени морају бити упознати са начином спровођења превентивних мера заштите од пожара и експлозија, као и са употребом уређаја, опреме и средстава за гашење пожара.

Према Закону о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18) и Правилнику о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 34/19), постројење припада оператерима који су у обавези да израде План заштите од удеса према Правилнику о начину израде и садржају Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/19).

Оператер поседује Решење о сагласности на План заштите од удеса, издато од Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу, број 217/2970/22, од дана 01.04.2022. године.

Планом мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица, који је приложен уз захтев за издавање интегрисане дозволе, оператер је идентификовао потенцијалне удесне ситуације и описао правовремено и адекватно планирање мера за спречавање удеса и мера за реаговање у потенцијалним удесним ситуацијама, у циљу спречавања

или смањења могућих штетних утицаја, који се односе на безбедност и здравље људи на раду и животну средину.

Оператер поседује Решење о сагласности на План заштите од пожара издато од Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу, Одсек за превентивну заштиту под бројем 217-12119/14, од дана 03.11.2014. године и Решење о спроведеним мерама заштите од пожара за реконструкцију и промену намене погона од Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Прокупљу, под 07.26 бројем 217-6329/23, од дана 12.07.2023. године.

Оператер обезбеђује редовне обуке за безбедан и здрав рад у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 35/23) према коме сви запослени су дужни да буду обучени за безбедан и здрав рад. Законом о безбедности и здравља на раду закључен је колективни уговор којим се утврђује да је рад складу са нормама утврђеним позитивним прописима. Према Закону о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18), радници су упознати са опасностима од пожара на радном месту, мерама заштите, употребом средстава и опреме за гашење пожара, поступком у случају пожара, као и са одговорношћу због непридржавања прописаних или наложених мера заштите од пожара. Најмање једном у три године обавезно је да се вршати обука свих радника из области заштите од пожара, с тим да се најмање једном у току године врши практична провера знања.

Податке о ризицима од удеса оператер је дао у захтеву у прилогу Детаљни подаци о постројењу, поглавље 10. Процена ризика од значајних удеса и прилогу План мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица.

Нестабилни (прелазни) начини рада постројења

Нестабиле (прелазне) начине рада постројења ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац представљају пуштање у рад постројења, престанак рада постројења, случај већих кварова и отказа опреме.

Почетак рада постројења ако постоји ризик излагања животне средине негативним утицајима: Пуштање у рад постројења и подешавање параметара се врши по утврђеном редоследу поступака којима се обезбеђује сигурност процеса, чиме се појава акцидентних загађења своди на минимум. Режим рада свих уређаја је континуалан, па у току покретања или заустављања појединих уређаја не долази до повећања нивоа емисије загађујућих материја у атмосферу, као ни повећања емисије загађујућих материја у отпадним водама.

Дефекти цурења: Развијене су процедуре за случајеве потенцијалних отказа и већих кварова, као и корективне мере које су уграђене у систем управљања процесом производње.

Тренутно заустављање рада постројења: Не утиче на повећани ризик од акцидентата.

Обустава (престанак) рада: Врши се по утврђеном редоследу поступака, како би се осигурала контрола над свим процесима у циљу заштите животне средине. Поступак заустављања производње се такође одвија по тачно утврђеном редоследу поступака.

Процена мера у случају престанка рада постројења

План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења којим се умањују или у потпуности уклањају негативни утицаји рада постројења на животну средину, оператер је описао у прилогу Дефинитивни престанак рада постројења или њихових делова.

Овим планом су дефинисани кораци по којима би се дефинитивни престанак рада постројења, процес производње, демонтаже опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике, одвијао у две фазе:

1. фаза: обустављање свих активности директно везаних за процес производње и прикупљање и одлагање залиха материјала и отпада који настају у процесу производње; демонтажа опреме и уклањање инфраструктурних објеката са темељима.
2. фаза: враћање предметне површине у стање која емисијама не угрожава животну средину.

Оператер је предвидео следеће кораке при престанку производног процеса:

- престанак експлоатационих радова на коповима „Каштавар” и „Губеревац – Мала Грабовница”,
- завршетак производње ускладиштене количине глине на складишту и одлежавалишту,
- продаја свих залиха из производног процеса постројења,
- продаја опреме из технолошког ланца производње заинтересованим купцима,
- потписивање уговора са фирмом за уклањање преостале опреме из објеката ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац и предаја техничке документације (технолошки пројекат, машински пројекат, пројекат електричних инсталација),
- уколико није могућа пренамена грађевинских објеката, потписивање уговора са правним лицем које би извршило рушење објеката из темеља и предаја техничке документације (грађевински пројекат, пројекат водовода и канализације),
- уручивање релевантне документације предузећа ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац Градском архиву града Лесковца,
- уручивање извештаја о извршеним радовима рекултивације и ревитализације и извршеним мерењима стања животне средине за све три локације (коп „Каштавар”, коп „Губеревац – Мала Грабовница” и постројење ИГМ „Младост” Лесковац) локалној самоуправи и Министарству надлежном за заштиту животне средине.

Након завршене демонтаже, сва опрема ће бити уклоњена са локације постројења и одложена на предвиђено место. Уколико се опрема не може искористити на другој локацији или продати, биће размонтирана и као отпад предата овлашћеном лицу за складиштење, третман и транспорт.

Сви објекти на локацији ће бити срушени, а сва арматура скупљена и продата као метални отпад. Подземне инсталације и азбестно-цементни цевоводи ће бити

демонтирани и уклоњени у складу са важећим прописима. Све темељне плоче на локацији ће бити уклоњене и предате овлашћеном лицу на даље руковање.

Предметна локација ће бити рекултивисана и ревитализована пошумљавањем и озелењавањем површине.

Рекултивација копа „Каштавар” и копа „Губеревац – Мала Грабовница” ће се вршити по пројектима рекултивације, на које је добијена сагласност надлежног министарства.

III. УСЛОВИ

1. Важност интегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1. Важност

Интегрисана дозвола важи 10 година, од дана правоснажности решења.

Дозвола се издаје за инсталисани капацитет који износи за погон PRO 10 215 t/дневно, а за погон PRO 12 – ЕКО 308 t/дневно.

Обавезује се оператер да о свакој планираној измени на постројењу, реконструкцији постројења (уклањање и/или промена технологије, промене врсте сировине и енергента за технолошки процес, промене начина управљања отпадом), као и у обављању активности целокупног постројења или његовог дела, благовремено, а најкасније 30 дана пре, обавести надлежни орган за издавање интегрисане дозволе.

Обавезује се оператер да без одлагања обавести надлежни орган у случају одступања од услова у интегрисаној дозволи.

1.2. Рок за подношење новог захтева

Захтев за продужење дозволе оператер подноси надлежном органу најкасније четири месеца пре истека њене важности.

Рок за подношење новог захтева је ... године.

2. Коришћење ресурса

2.1. Сировине

Обавезује се оператер да предузме све неопходне мере како би омогућио ефикасно коришћење сировина и помоћних сировина, и то за:

- глину;
- воду;
- енгобу;
- силикон,

укључујући и енергију, у свим деловима радног процеса, узимајући у обзир захтеве најбоље доступних техника за посматрани сектор делатности.

Обавезује се оператер да води евиденцију о количини сировина, помоћних материјала и др. који се користе у производњи.

Обавезује се оператер да утовар и истовар, као и складиштење материјала, врши на тачно одређеним местима, уз предузимање неопходних мера да не дође до било каквог просипања истих.

2.2. Вода

Обавезује се оператер да поступа у складу са водном дозволом којом се утврђује начин, услови и обим пречишћавања и испуштања отпадних вода, испуштање хазардних и других супстанци које могу загадити воду, као и складиштење нафте и нафтних деривата.

Обавезује се оператер да поступа у складу са закљученим уговором о испоруци и коришћењу услуга водоснабдевања са овлашћеним предузећем за испоруку воде из градске водоводне мреже.

Обавезује се оператер да обезбеди рационалну потрошњу воде у свим деловима процеса, као и да мери потрошњу воде на свим прикључењима водоснабдевања.

Обавезује се оператер да води евиденцију о потрошњи воде на годишњем нивоу и врши проверу ефикасног коришћења воде.

Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу програм мера прилагођавања рада постројења, односно да инсталира аутоматске вентиле за воду **до краја 2025. године.**

2.3. Енергија

Обавезује се оператер да испита могућност за смањење потрошње енергије и обезбеди њено ефикасно коришћење у свим деловима производње где је то могуће.

Обавезује се оператер да поступа по Плану мера за ефикасно коришћење енергије и да по потреби ажурира План на основу анализе енергетске ефикасности.

Обавезује се оператер да води евиденцију о потрошњи енергије и енергената на годишњем нивоу.

Обавезује се оператер да ће у циљу енергетске ефикасности отпадну топлоту из пећи користити за потребе сушења у сушари и за грејање простора за предгревање.

Обавезује се оператер да води евиденцију о потрошњи енергије и енергената на годишњем нивоу.

Обавезује се оператер да уколико донесе одлуку о употреби мазута, као енергента, одмах о томе обавести надлежни орган за издавање интегрисане дозволе и поднесе захтев за ревизију интегрисане дозволе.

Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу програм мера прилагођавања рада постројења, односно да замени постојеће моторе енергетски ефикаснијим до краја 2025. године.

3. Заштита ваздуха

3.1. Процес рада и технике или мере за смањење емисија у ваздух

Обавезује се оператер да поступа у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 – др. закон), Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21) и Уредбом о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС”, број 84/05).

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да уређаји за третман отпадних гасова задовоље услове прописане овом дозволом.

Обавезује се оператер да ће управљати, одржавати и контролисати рад уређаја за смањивање емисија загађујућих материја у ваздух и о томе водити редовну евиденцију.

3.2. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности које су дефинисане у Табелама III-1-5.

- 1) Емисиона тачка: E1 – PRO 12 – ЕКО – тунелска пећ погона PRO 12 – ЕКО
Локација емитера: 42° 59' 33,21" N и 21° 57' 46,07" E
Висина емитера: 9 m

Табела III-1. Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГВЕ (mg/Nm ³)
прашкасте материје	20
оксиди азота изражени као NO ₂	250
оксиди сумпора изражени као SO ₂	500
флуор и једињења флуора изражена као флуороводник (HF)	10
хлор и једињења хлора изражена као хлороводоник (HCl)	30
органске материје изражене као укупни угљеник	20
бензен*	3
олово*	0,5 за масени проток (g/h) ≥ 2,5 3 за масени проток (g/h) < 2,5

<i>процесни параметри</i>	<i>Све граничне вредности емисије израчунавају се при температури од 273,15 K, притиску од 101,3 kPa</i>
---------------------------	--

Граничне вредности емисије су одређене на основу *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*, BAT 5.1.3.4, 5.1.4.1 b), 5.1.4.2, 5.2.1.2

*Граничне вредности емисије су одређене на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21), Прилог 1, Део III, тачка 6. Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 46.

2) Емисиона тачка: E1 – PRO 10 – тунелска пећ погона PRO 10

Локација емитера: 42° 59' 30,96" N и 21° 57' 44,15" E

Висина емитера: 9 m

Табела III-2. Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГБЕ (mg/Nm³)
прашкасте материје	20
оксиди азота изражени као NO ₂	250
оксиди сумпора изражени као SO ₂	500
флуор и једињења флуора изражена као флуороводник (HF)	10
хлор и једињења хлора изражена као хлороводоник (HCl)	30
органске материје изражене као укупни угљеник	20
бензен*	3
олово*	0,5 за масени проток (g/h) ≥ 2,5 3 за масени проток (g/h) < 2,5
<i>процесни параметри</i>	<i>Све граничне вредности емисије израчунавају се при температури од 273,15 K, притиску од 101,3 kPa</i>

Граничне вредности емисије су одређене на основу *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*, BAT 5.1.3.4, 5.1.4.1 b), 5.1.4.2, 5.2.1.2

*Граничне вредности емисије су одређене на основу Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21), Прилог 1, Део III, тачка 6. Постојења за производњу керамичких производа печењем, Табела 46.

3) Емисиона тачка: E2 – отпрашивање примарне фазе

Локација емитера: 42° 59' 31,85" N и 21° 57' 48,49" E

Уређај за третман/пречишћавање: врећасти филтер

Висина емитера: 4 m

Табела III-3. Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГБЕ (mg/Nm ³)
прашкасте материје	10
процесни параметри	Све граничне вредности емисије израчунавају се при температури од 273,15 K, притиску од 101,3 kPa

Граничне вредности емисије су одређене на основу *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*, BAT 5.1.3.2.

- 4) Емисиона тачка: ЕЗ – PRO 12 – ЕКО – коморна сушара погона PRO 12 – ЕКО
 Локација емитера: 42° 59' 33,76" N и 21° 57' 46,38" E
 Висина емитера: 9 m

Табела III-4. Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГБЕ (mg/Nm ³)
прашкасте материје	20
процесни параметри	Све граничне вредности емисије израчунавају се при температури од 273,15 K, притиску од 101,3 kPa

Граничне вредности емисије су одређене на основу *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*, BAT 5.1.3.3

- 5) Емисиона тачка: ЕЗ – PRO 10 – тунелска сушара погона PRO 10
 Локација емитера: 42° 59' 31,23" N и 21° 57' 47,28" E
 Висина емитера: 9 m

Табела III-5. Граничне вредности емисија у ваздух

Загађујућа материја	ГБЕ (mg/Nm ³)
прашкасте материје	20
процесни параметри	Све граничне вредности емисије израчунавају се при температури од 273,15 K, притиску од 101,3 kPa

Граничне вредности емисије су одређене на основу *Reference Document on Best Available Techniques in the Ceramic Manufacturing Industry, August 2007*, BAT 5.1.3.3

3.3. Тачкасти извори емисија загађујућих материја у ваздух (емитери)

Обавезује се оператер да обавља активност тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на свим тачкастим изворима буду у складу са вредностима датим у Табелама III-1 – III-5.

У случају прекида рада уређаја за смањење емисија емитера Е2 или поремећаја технолошког процеса, због кога би дошло до прекорачења граничних вредности емисије, оператер је дужан да предузме мере у складу са чланом 55. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 - др.закон) и Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени

гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24) и о прекиду рада уређаја за смањење емисија обавести надлежни орган у складу са прописима.

Обавезује се оператер да поступа у складу са мерама наведеним у документу програм мера прилагођавања рада постројења, односно да изради нове ревизионе отворе на димњаку тунелске пећи погона PRO 12 – ЕКО, до краја 2025. године.

3.4. Дифузни извори емисија и мере за њихово смањење

Обавезује се оператер да предузме све потребне мере како би се емисије из дифузних извора емисија свеле на минимум.

Обавезује се оператер да константно предузима мере за спречавање дифузних емисија прашкастих материја из процеса у којима настају: редовно влажење саобраћајница и путева, редовно одржавање фабричког круга, постављање заштитних баријера од ветра, влажење отвореног складишта глине током ветровитих дана, редовна провера и одржавање инсталација природног гаса.

3.5. Непријатни мириси и мере за њихово спречавање

Обавезује се оператер да обезбеди да се све активности у постројењу које резултирају емисијама у атмосферу одвијају на начин који обезбеђује да се непријатни мириси не распростиру изван граница постројења.

3.6. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја сходно динамици дефинисаној у Табелама III-6. и III-7.

Табела III-6. и III-7. прописују методе и динамику мерења емисија у ваздух за појединачне параметре.

Табела III-6. Мерење емисија у ваздух – Емисионе тачке: E2, E3 – PRO 12 – ЕКО, E3 – PRO 10

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мониторинга	Узорковање/анализа
прашкасте материје	2 пута годишње	SRPS EN 9096 SRPS EN 13284-1

Табела III-7. Мерење емисија у ваздух – Емисионе тачке: E1 – PRO 12 – ЕКО, E1 – PRO 10

Загађујуће материје које се контролишу	Динамика мониторинга	Узорковање/анализа
прашкасте материје	2 пута годишње	SRPS EN 9096 SRPS EN 13284-1
оксида азота изражени као NO ₂	2 пута годишње	SRPS EN 14792

оксида сумпора изражени као SO ₂	2 пута годишње	SRPS EN 14791
флуор и једињења флуора изражена као флуороводоник (HF)	2 пута годишње	SRPS ISO 15713
хлор и једињења хлора изражена као хлороводоник (HCl)	2 пута годишње	SRPS EN 1911
органске материје изражене као укупни угљеник	2 пута годишње	SRPS EN 12619
бензен	2 пута годишње	SRPS CEN TS 13649
олово	2 пута годишње	SRPS EN 14385
Процесни параметри: - температура гаса (°C) - средња брзина струјања гаса (m/s) - проток отпадног гаса (m ³ /h) - запремински удео кисеоника O ₂ (%) - притисак отпадног гаса (bar) - запремински удео влаге у отпадном гасу (%)		SRPS ISO 10780 SRPS ISO 14164 SRPS EN 14789 SRPS EN 14790

За мерења емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане Уредбом о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24).

Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати њихова еквивалентност тј. ако је спроведен тест еквивалентности у складу са стандардом SRPS CEN/TS 14793.

Обавезује се оператер да врши периодична мерења два пута у току календарске године са минималним размаком од шест месеци између два мерења, од којих је једно повремено мерење у првих шест календарских месеци, а друго повремено мерење у других шест календарских месеци.

Периодична мерења врше се од стране овлашћене стручне организације за обављање такве врсте мерења и у складу са Уредбом о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, бр. 5/16 и 10/24). Мерења емисија вршити у складу са захтевима и препорукама стандарда SRPS EN 15259.

3.7. Извештавање

Уколико дође до прекорачења граничних вредност емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух), оператер је дужан да одмах о томе обавести Републичку инспекцију за заштиту животне средине.

Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

Обавезује се оператер да о извршеним повременим мерењима, достави податке у форми прописаног извештаја Министарству надлежном за послове заштите животне средине (електронским путем на имејл: ippc@eko.gov.rs) и Агенцији за заштиту животне средине у року од 30 дана од дана извршеног мерења и за мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја најкасније до 31. јануара текуће године за претходну календарску годину.

Обавеза оператера је да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух, до 31. марта текуће године за претходну годину, у складу са чланом 8. Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени гласник РС”, бр. 91/10, 10/13, 98/16, 72/23 и 53/24).

4. Отпадне воде

4.1. Процес рада и постројења за третман

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће обезбедити да граничне вредности емисије загађујућих материја у воде прописане овом дозволом не буду прекорачене.

Обавезује се оператер да објекте у систему за сакупљање, каналисање, пречишћавање и одвођење отпадних вода одржава у исправном и функционалном стању у свему према одговарајућој техничкој документацији.

Обавезује се оператер да таложник и сепараторе масти и уља редовно чисти и одржава и обезбеди пројектовани ефекат пречишћавања, а отпадно уље и талог да одстрањује и збрињава на прописан начин.

Обавезује се оператер да склопи уговор са овлашћеним предузећем за чишћење таложника и сепаратора од талога.

Чишћење сепаратора уља и масти треба да се врши на основу Упутства сачињеног од стране оператера у складу са техничком документацијом произвођача сепаратора.

Обавезује се оператер да мери количине и испитује квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања у таложнику и сепараторима уља и масти, како би се анализом могла пратити и ефикасност рада истих.

Обавезује се оператер да благовремено покрене поступак прибављања нове водне дозволе за цео комплекс. Оператер је обавезан да органу надлежном за издавање водне дозволе достави доказе да су сви услови испуњени, како би са престанком важности важеће водне дозволе ступила на снагу нова водна дозвола.

4.2. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у збирној отпадној води, а пре улива у градску канализацију, не прелазе граничне вредности дефинисане у Табели III-8, што ће контролисати мерењима квалитета пречишћене воде на следећем мерном месту:

- збирна отпадна вода после таложника, а пре улива у градску канализацију; координате мерног места: X: 4762607,307 и Y: 4578648,916.

Табела III-8. Граничне вредности загађујућих материја у збирној отпадној води пре улива у градску канализацију

Параметар	Јединица мере	Граничне вредности
рН вредност	/	6,5-9
Температура воде	°C	40
Укупне суспендоване материје	mg/l	400
Таложиве материје	ml/l/2h	10
Амонијак (NH ₄ -N)	mgN/l	10
Нитрати	mgN/l	20
Нитрити	mgN/l	1
Сулфати	mg/l	400
Хлориди	mg/l	500
Хемијска потрошња кисеоника	mgO ₂ /l	500
БПК ₅	mgO ₂ /l	300
Укупни фосфор	mgP/l	5
Гвожђе (укупно)	mg/l	5
Цинк	mg/l	2
Хром	mg/l	1
Бакар	mg/l	1
Олово	µg/l	1,2
Никл	mg/l	0,034
Кадмијум	µg/l	0,15
Масти и уља	mg/l	10

Граничне вредности емисије су одређене на основу Правилника о санитарно техничким условима за испуштање отпадних вода у јавну канализацију („Службени гласник града Лесковца”, бр. 14/92, 10/93 и 29/17).

Обавезује се оператер да прати и следеће основне параметре отпадних вода: проток, температуру ваздуха, барометарски притисак, боју, мирис, видљиве материје, садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, и електропроводљивост.

4.3. Концентрација штетних и опасних материја у водама (Водна тела примају испуштене отпадне воде)

Оператер не испушта отпадне воде у водна тела, већ се након пречишћавања испуштају у градску канализацију града Лесковца.

4.4. Контрола и мерење које врши оператер

Обавезује се оператер да обезбеди да овлашћено правно лице врши мерење и испитивања квалитета отпадних вода у складу са одредбама Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 18/24).

Обавезује се оператер да обезбеди испитивања загађујућих материја у отпадним водама према Табели III-9.

Табела III-9. Загађујуће материје које се контролишу, динамика и методе мерења

Параметар	Динамика мерења	Мерење
рН вредност	4 пута годишње	Референтне стандарде и акредитоване методе према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025, као и валидоване нестандарне методе које дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања.
Температура воде		
Температура ваздуха		
Проток		
Барометарски притисак		
Мирис		
Видљиве материје		
Боја		
Електропроводљивост		
Садржај кисеоника		
Суви остатак		
Укупне суспендоване материје		
Таложиве материје		
Жарени остатак		
Губитак жарењем		
Амонијак (NH ₄ -N)		
Нитрати		
Нитрити		
Сулфати		
Хлориди		
Хемијска потрошња кисеоника		

БПК ₅		
Укупни фосфор		
Гвожђе (укупно)		
Цинк		
Хром		
Бакар		
Олово		
Никл		
Кадмијум		
Масти и уља		

Узорковање вршити у складу са SRPS ISO 5667-1, SRPS ISO 5667-3, SRPS ISO 5667-10 и SRPS ISO 5667-14.

Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди, као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRSP ISO/IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисија.

Мерење квалитета вода вршиће правно лице које је овлашћено за испитивање квалитета отпадних вода у складу са Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон).

Начин и услови испитивања квалитета отпадних вода, као и извештаји о извршеним мерењима морају бити у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 18/24).

4.5. Извештавање

Обавезује се оператер да извештај о извршеним мерењима доставља једном годишње јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине.

Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

Уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду оператер је дужан да одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине, Републичку инспекцију за заштиту животне средине, као и Министарство задужено за послове водопривреде, односно Републичку дирекцију за воде.

Обавезује се оператер да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја у воде до 31. марта текуће године за претходну годину у складу са прописима.

5. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

5.1. Процес рада и мере за заштиту земљишта и подземних вода од загађивања

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта и подземних вода на локацији постројења.

Оператер је дужан да спречи одлагање отпада директно на тло и да спречи свако испуштање отпадних вода са локације у подземне воде.

Отпад који се привремено складишти на локацији у кругу предузећа, мора бити сакупљан и одложен на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања.

Обавезује се оператер да складиштење као и контролу сировина и других материјала и хемикалија и руковање истим обавља у складу са прописима.

Обавезује се оператер да обезбеди да се све анализе земљишта и подземне воде врше од стране правног лица овлашћеног за те послове.

5.2. Контрола и мерење које врши оператер

Мониторинг земљишта

Обавезује се оператер да ће у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15), Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19) и Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, број 102/20) вршити мониторинг земљишта.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење физичких и хемијских параметара у земљишту на местима сходно Табели III-10.

Табела III-10. Тачке узорковања земљишта

Ознака мерног места	Место узорковања	UTM координате
MM1	Зелена површина на јужној страни производног погон поред спољне депоније	N 4760602.80 E 579258.60
MM2	Зелена површина, децје игралиште, источно од погона на удаљености од око 100 m	N 4760969.91 E 579549.20
MM3	Зелена површина, северно од главног погона на удаљености од око 50 m	N 4761563.07 E 579140.84

Граничне максималне и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, као и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју које могу указати на хемијско загађење земљишта, прописане су у Уредби о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19).

Ради испитивања физичких и хемијских својстава земљишта узорковати до нивоа подземних вода.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење физичких и хемијских параметара у земљишту, сходно Табели III-12. и Табели III-13.

У складу са Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС”, број 102/20), Прилог 3. Методе и стандарди за узорковање, припрему узорака и испитивање физичких и хемијских својстава земљишта узорковање земљишта се врши према стандардима: ISO 18400-102 Квалитет земљишта - Узорковање - Део 102: Одабир и примена техника узимања узорака, SRPS ISO 18400-104 Квалитет земљишта - Узорковање - Део 104: Стратегије, SRPS ISO 18400-202 Квалитет земљишта - Узорковање - Прелиминарно истраживање и ISO 18400-203 Квалитет земљишта - Узорковање - Део 203: Истраживање потенцијално загађених локација.

Узорковање земљишта се може вршити и према стандардима SRPS ISO 10381-2 Квалитет земљишта - Узимање узорака - Део 2: Смернице за технике узимања узорака и ISO 10381-5 Квалитет земљишта - Узорковање - Део 5: Смернице о поступку истраживања урбаних и индустријских локација у погледу контаминације земљишта. Припрема узорака за анализу се обавља у складу са стандардом SRPS ISO 11464 Квалитет земљишта - Претходна обрада узорака за физичко-хемијске анализе.

Оператер ће обезбедити да се на узетим узорцима врше следеће анализе према прописаним методама из референтних докумената/извора метода.

Табела III-11. Методе и стандарди за испитивање физичких својстава

Параметар	Метода/техника	Референтна документа/извори методе
Механички састав земљишта ⁽¹⁾	Интернационална А и Б метода Просејавање и седиментација: хидрометарски	ISO 11277 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Интервал испитивања је на сваких десет година.

⁽²⁾ Методе истраживања и одређивања физичких својстава земљишта. Нови Сад: Југословенско друштво за Проучавање земљишта (ЈДПЗ), Приручник за испитивање земљишта, Група аутора, Ђ. Бошњак, ур. (1997).

Табела III-12. Методе и стандарди за испитивање хемијских својстава

Параметар	Метода/техника	Референтна документа/извор методе
pH у H ₂ O и 1M KCl	Електрометријско одређивање	SRPS ISO 10390

(CaCl ₂)		
Садржај CaCO ₃ ⁽¹⁾	Шајблеров калциметар – волуметријско одређивање	SRPS ISO 10693
СЕС (капацитет измењивих катјона Na ⁺ , K ⁺ , Ca ²⁺ , Mg ²⁺)	Метода са амонијум-ацетатом и натријум ацетатом (pH = 7), AAS (за земљишта pH > 7) и метода по Карпен-у (Т) (за земљишта pH < 7) или метода помоћу BaCl ₂	SRPS ISO 11260 ⁽²⁾
Сума измењивих базних катјона (S)	Метода по Карпен-у	(2)
Степен zasiћености базама (V%)	Рачунски (S/T*100)	(2)
Садржај органске материје	Бихроматна метода по Тјурину, метода по Kotzману (оксидација органске материје калијум перманганатом) или одређивање сувим сагоревањем	SRPS ISO 10694 ⁽²⁾
NO ₃ ⁻	Јонска хроматографија или екстракција у 2М KCl, колориметријски	SRPS ISO 14255 ISO/TS 14256-1
Тешки метали и потенцијално токсични елементи: Al, As, B, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Mn, Mo, Ni, Pb, Se, Sn, Sr, Zn (укупни)	Екстракција у царској води (укупни елементи), ДТРА-ТЕА на pH 7,3 или AAS или ICP-OES	SRPS ISO 11047 SRPS ISO 11466 ISO 16772
Постојане органске загађујуће супстанце: полициклични ароматични угљоводоници	Течна и гасна хроматографија	ISO 18287 ISO 11264 SRPS ISO 10382 ISO 14154 SRPS EN ISO 15009
Испарљиви ароматични угљоводоници, испарљиви халогени угљоводоници	Гасна хроматографија	SRPS EN ISO 22155 SRPS EN ISO 15009
Угљоводоници нафтног порекла (фракције C ₁₀ -C ₄₀)	Гасна хроматографија	SRPS EN ISO 16703

⁽¹⁾ Интервал испитивања је на сваких десет година.

⁽²⁾ Приручник за испитивање земљишта ЈДПЗ, Група аутора, М. Богдановић, ур. (1966).

Обавезује се оператер да врши мониторинг загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту једном у пет година. Уколико се мониторингом утврди присуство одређених опасних, загађујућих и штетних материја у земљишту, узроковано људском

активношћу, у концентрацијама изнад максималних граничних вредности, у складу са прописом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, мониторинг ових материја врши се сваке године. Уколико резултати мониторинга у периоду од три узастопне године покажу да није дошло до погоршања стања и квалитета земљишта, мониторинг се надаље обавља на сваких пет година.

Обавезује се оператер да у случају прекорачења граничних ремедијационих вредности у земљишту или подземним водама изврши додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености земљишта и израде пројекта ремедијације и рекултивације.

Оператер је у обавези да реализује пројекат ремедијације и рекултивације, на који Министарство надлежно за заштиту животне средине даје сагласност, када просечна концентрација било које загађујуће, опасне и штетне материје у више од 25 m³ запремине земљишта прелази прописану ремедијациону вредност или у више од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелази прописану ремедијациону вредност.

Пројекат ремедијације и рекултивације може се реализовати и у случају прекорачења прописаних граничних вредности, као и у случају да концентрације загађујућих, опасних и штетних материја у мање од 25 m³ запремине земљишта прелазе прописане ремедијационе вредности или у мање од 100 m³ запремине водоносног слоја на контаминираним локацијама прелазе прописане ремедијационе вредности, ако додатна истраживања на контаминираним локацијама укажу на значајне последице на здравље људи и животну средину.

Пројекат ремедијације и рекултивације се израђује према Правилнику о садржини пројекта ремедијације и рекултивације („Службени гласник РС”, број 35/19) и доставља Министарству заштите животне средине, на сагласност.

Извештај о обављеној ремедијацији и рекултивацији земљишта оператер доставља Министарству надлежном за заштиту животне средине најкасније у року од 30 дана од дана завршетка пројекта.

Мониторинг подземних вода

Обавезује се оператер да у циљу праћења квалитета подземних вода, обезбеди узорковање и испитивање подземних вода из два постављена пијезометра у кругу постројења.

Оператер ће системом постављених пијезометара (према приложеном плану мониторинга подземних вода), вршити праћење промена нивоа подземних вода и контролу промене квалитета подземних вода на основу мерења квалитета истих.

Обавезује се оператер да ће се узимати узорке из пијезометара и пратити параметре који се прате у земљишту да би се утврдио утицај активности оператера на земљиште и подземне воде.

Табела III-13. Тачке узорковања подземних вода

Ознака мерног места	Место узорковања	UTM координате
П1	Подземна вода из пијезометра код бензинске станице	N 578551.46 E 4760494.08
П2	Подземна вода из пијезометра код гипсаоне	N 578529.17 E 4760462.98

Обавезује се оператер да испитивање квалитета подземних вода обавља **два пута годишње**.

Узорке узимати у складу са SRPS ISO 5667-1, SRPS ISO 5667-10 и SRPS EN ISO 19458.

Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRPS ISO/ IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује ГВЕ.

Уколико се региструје присуство загађујућих материја са Листе I и Листе II које су дефинисане Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12), као и добијеним резултатима анализираних параметара квалитета подземне воде са ремедијационим вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у водоносном слоју дефинисане Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19), потребно је утврдити извор загађења и предузети мере на његовом отклањању.

5.3. Извештавање

Обавезује се оператер да доставља годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета подземних вода на локацији постројења Министарству задуженом за послове заштите животне средине, Одељењу за заштиту вода од загађивања, у временском периоду од најмање 5 година који ће служити надлежном органу за утврђивање граничних вредностима загађујућих материја у подземним водама, а све према Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12).

Оператер ће извештај о мониторингу земљишта изградити у складу са Правилником о садржини и форми извештаја о мониторингу земљишта („Службени гласник РС”, број 126/21).

Оператер извештај о мониторингу земљишта доставља Министарству заштите животне средине, Агенцији за заштиту животне средине и јединици локалне самоуправе до 31. марта сваке године за претходну календарску годину.

Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

Обавезује се оператер да, уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја које могу довести до загађења подземних вода и/или земљишта, одмах о томе да обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине, Републичку инспекцију за заштиту животне средине, као и надлежан орган за заштиту вода и у најкраћем року спроведе све потребне мере у складу са прописима.

6. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом тако да обезбеди смањење свих могућих негативних утицаја на животну средину.

Оператер ће у току редовног рада ажурирати План управљања отпадом сваке три године или по измени законских прописа који условљавају измене у управљању отпадом.

Оператер је дужан да класификује отпад на прописан начин, у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 – др. закон и 35/23).

Оператер ће извршити испитивање опасног отпада, као и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад.

Оператер ће отпад који предаје овлашћеним оператерима за транспорт и/или третман отпада да складишти на локацији до 36 месеци.

Оператер ће обезбедити услове да отпад који се складишти на локацији не доводи до угрожавања земљишта и/или подземне воде.

6.1. Производња отпада

Оператер ће у току редовног рада постројења обезбедити примену начела хијерархије управљања отпадом.

Оператер ће предузети све мере у циљу смањења настајања отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће обезбедити поновну употребу и рециклажу, односно поновно искоришћење насталог отпада.

6.2. Сакупљање и одвожење отпада

Обавезује се оператер да разврстава отпад на месту настанка, према пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.

Обавезује се оператер да врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.

Обавезује се оператер да разврстани отпад у складу са горе наведеним, преда лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. које поседује одговарајућу дозволу.

6.3. Привремено складиштење и складиштење отпада

Оператер ће да складишти отпад на местима која су технички опремљена за привремено чување отпада на локацији и која имају стабилну и непропусну подлогу са одговарајућим системима за заштиту од атмосферских утицаја, удеса и пожара.

Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама које нису намењене за складиште.

Сав отпад мора бити јасно обележен и на одговарајући начин одвојен. Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под редовном контролом од стране овлашћених запослених лица.

Складиштење опасног отпада мора да се обавља у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС”, број 95/24).

Приликом складиштења, опасан отпад се пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да се ради о опасном отпаду.

6.4. Превоз отпада

Оператер ће транспорт отпада у оквиру локације постројења да обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивања и друге негативне утицаје на животну средину.

За транспорт отпада ван локације постројења оператер може да ангажује искључиво превозника који је овлашћен за те послове, односно поседује одговарајућу дозволу надлежног органа за транспорт отпада. Отпад се мора транспортовати у складу са захтевима важеће законске регулативе.

6.5. Прерада отпада, третман и рециклажа

Произведени отпад који се може поновно искористити за добијање сировине за производњу истог или другог производа (секундарне сировине), оператер је обавезан да преда овлашћеном лицу које има важећу дозволу издату од стране надлежног органа, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом.

Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама опасног и неопасног отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у Табелама III-14. и III-15.

Табела III-14. Опасан отпад

Врста отпада	Индексни број из каталога отпада	Поновно искоришћење/депоновање
Оловне батерије	16 06 01*	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Синтетичка моторна уља, уља за мењаче и подмазивање	13 02 06*	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Одбачена опрема која садржи опасне компоненте другачија од оне наведене у 16 02 09 до 16 02 12) (отпади од електричне и електронске опреме)	16 02 13*	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање

Табела III-15. Неопасан отпад

Врста отпада	Индексни број из каталога отпада	Поновно искоришћење/депоновање
Отпадна керамика, цигле, плочице и производи за грађевинарство (после термичког третмана)	10 12 08	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Отпадне гуме	16 01 03	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Пластична амбалажа	15 01 02	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Дрвена амбалажа	15 01 03	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Стругање и обрада ферометала	12 01 01	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Папирна и картонска амбалажа	15 01 01	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Одбачени калупи	10 12 06	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Отпади који нису другачије специфицирани (отпади из	10 12 99	

производње керамичких производа, цигли, плочица и производа за грађевинарство)		привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање
Отпади који нису другачије специфицирани (отпад из сепаратора масти и уља)	19 08 99	привремено складиштење до предаје овлашћеном оператеру на збрињавање

Оператер не сме да врши било какав третман отпада који настаје на локацији постројења.

6.6. Одлагање отпада

Није дозвољено трајно одлагање било које врсте отпада на локацији постројења ИГМ „Младост” д.о.о. Лесковац.

6.7. Контрола отпада и мере

Обавезује се оператер да води тачну евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који је предат оператеру који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Испитивање отпада вршити у складу са чл. 8 и 23. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 – др. закон и 35/23) и чланом 6. Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС”, бр. 56/10, 93/19, 39/21 и 65/24).

6.8. Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са Законом о управљању отпадом.

Узорковање и испитивање отпада вршити стандарним методама.

Обавезује се оператер да изврши карактеризацију сваког опасног отпада који настаје на локацији постројења, као и отпада који према пореклу, саставу и карактеристикама може бити опасан отпад.

Обавезује се оператер да, у складу са чланом 26. Закона о управљању отпадом, прибави извештај о испитивању отпада и обнови га у случају промене технологије, промене порекла сировине, других активности које би утицале на промену карактера отпада и чува извештај пет година, након чега је дужан да прибави нови извештај о испитивању отпада.

6.9. Документовање и извештавање

Обавезује се оператер да води дневну евиденцију и годишњу евиденцију о отпаду који настаје у постројењу.

Оператер је у обавези да обезбеди да свако кретање отпада прати посебан Документ о кретању отпада у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, број 114/13), док кретање

опасног отпада прати Документ о кретању опасног отпада у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, број 17/17).

Обавезује се оператер да 48 h пре започињања кретања опасног отпада, електронским путем (попуњавањем документа о кретању опасног отпада који упућује другом оператеру на даљи третман/одлагање) најави кретање опасног отпада кроз апликацију Агенције за заштиту животне средине Републике Србије. Претходно обавештење је могуће одјавити најкасније закључно са предвиђеним даном почетка кретања опасног отпада. Уколико произвођач, односно власник отпада, у наведеном периоду не одјави претходно обавештење, а кретање отпада не започне, потребно је да се писмено обрати Агенцији са изјавом. Оператер је у обавези да у року од 15 дана од дана пријема овереног и потписаног шестог примерка, електронски достави Документ о кретању опасног отпада, уносом података о тачној количини отпада, као и тачним датумом предаје наведеног отпада у информациони систем Националног регистра извора загађивања Агенције за заштиту животне средине.

Обавезује се оператер да за Национални регистар извора загађивања извештава Агенцију за заштиту животне средине о управљању отпадом до 31. марта текуће године за претходну годину, у складу са чланом 8. Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени гласник РС”, бр. 91/10, 10/13, 98/16, 72/23 и 53/24).

7. Бука и вибрације

7.1. Процес рада и опрема

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће ниво буке у животној средини свести на најмању могућу меру.

Обавезује се оператер да ће све делове процеса који производе буку, а за које је то могуће, изводити у затвореним просторима, уз предузете мере да се ниво буке у комплексу постројења сведе на најмању могућу меру (операције које производе висок ниво буке, као нпр. истресање при истовару и утовару, обављати, уколико је могуће, у дневном периоду рада, транспортне активности обављати током дана, затварати врата и прозоре на халама у којима се изводе бучне активности, постављати нове изворе буке према унутрашњем делу постројења, даље од суседних парцела и даље од граница комплекса и др.).

Обавезује се оператер да ће управљати процесом рада на начин који ће ниво насталих вибрација свести на најмању могућу меру.

7.2. Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који омогућава да ниво буке у животној средини на граници постројења не прелази вредности прописане у Табели III-16.

Табела III-16. Дозвољени нивои буке

Дозвољени ниво буке у dB(A) – дан и вече	Дозвољени ниво буке у dB(A) – ноћ
65	55

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10), Прилог 2, Табела 1, зона 5. Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница.

7.3. Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се оператер да обезбеди мерење нивоа буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења најмање једном у три године, као и приликом измена на постројењима која емитују буку и приликом уградње или употребе нових извора буке.

Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21) и Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке у животној средини, потребној документацији, поступку овлашћивања, садржини решења о овлашћивању, као и о садржини, обиму и року важења извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22).

Овлашћена стручна организација одређује места за мерење нивоа буке у животној средини на локацији постројења.

Мерење буке у животној средини вршиће се према стандардима SRPS ISO 1996-1 и SRPS ISO 1996-2, што је дефинисано Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22). Поред референтних метода, могу се користити и друге методе ако се може доказати њихова еквивалентност.

7.4. Извештавање

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним инспекцији за заштиту животне средине током редовних прегледа.

Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 139/22).

8. Спречавање удеса и одговор на удес

Обавезује се оператер да у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.

Обавезује се оператер да спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса. Оператер мора да одржава техничко-технолошке системе уз што мање застоја у што дужем циклусу и то кроз превентивне периодичне прегледе, техничку дијагностику, односно одржавање од стране руководиоца, контролне прегледе, планску замену делова и планске периодичне поправке.

Обавезује се оператер да у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до пожара не дође.

Обавезује се оператер да врши обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.

Обавезује се оператер да врши проверу исправности хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.

Обавезује се оператер да редовно контролише исправности уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима, спречавајући тако потенцијалне акциденте.

Обавезује се оператер да у случају акцидента, према прописаној процедури утврди узрок акцидента, идентификује датум, време и место акцидента. Оператер ће том приликом идентификовати све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.

Обавезује се оператер да након акцидента предузме све потребне мере за отклањање последица по животну средину.

Обавезује се оператер да испуњава све мере и у складу са Планом мера за спречавање удеса и ограничавање његових последица, као и процедурама које ће се према потреби усавршити и допуњавати у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18).

Обавезује се оператер да предузме све превентивне мере и унесе све додатне активности у постојећим процедурама прописаним у Плану мера за спречавање удеса и ограничавање његових последица, а све у циљу да не дође до акцидента.

8.1. Извештавање у случају удеса

Обавезује се оператер да у случају удеса одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Лесковцу, као и јединицу локалне самоуправе – Градску управу Града Лесковца.

Оператер је дужан да у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица акцидента, а након завршене анализе свих аспеката акцидента, да да предлог превентивних мера за спречавање будућих акцидента.

Оператер је у обавези да води евиденцију о сваком удесу. Ова евиденција садржи детаље о природи, обиму и утицају, као и околностима које су проузроковале удес, као и све предузете корективне мере за смањење утицаја на животну средину и превенцију понављања удеса.

Оператер је дужан да периодично проверава и ако је то потребно ажурира План мера за спречавање удеса и смањење његових последица.

9. Нестабилни (прелазни) начини рада

Пуштање у рад постројења или његових делова и подешавање радних параметара вршити по утврђеном редоследу поступка којима ће се осигурати сигурност процеса и појава удесних ситуација свести на минимум.

Придржавати се процедура и корективних мера уграђених у систем управљања процесом производње, у случајевима кварова, цурења и отказивања опреме.

Престанак рада постројења вршити по утврђеном редоследу поступка.

Оператер је дужан да редовно одржава, прегледа, тестира опрему према стандардним процедурама, као и да се придржава процедура и корективних мера уграђених у систем управљања процесом производње, у случајевима могућих кварова, цурења и отказивања опреме.

10. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

У случају престанка рада постројења придржавати се Плана мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења приложеног уз захтев за издавање интегрисане дозволе.

Обавезује се оператер да пре почетка обављања активности за престанак рада постројења или његових делова обавести надлежне органе о намери.

Престанак обављања процеса производње, монтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње постројења обављати у две фазе. Прва фаза би обухватила све активности обустављања производње, безбедно уклањање горива и осталих сировина и помоћних материјала, монтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима. Друга фаза би обухватила све активности којима би се предметна локација вратила у стање да се може користити у сврхе изградње или индустријске потребе.

Неискоришћене сировине, хемикалије и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење.

Инфраструктурне објекте, складишта, све путеве, саобраћајнице и темеље уклонити.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед демонтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију. Целокупну опрему демонтирати, сакупити и продати или одложити на за то предвиђену локацију.

Извршити испитивање земљишта и санацију терена на локацији.

Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта и подземних вода уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта или подземних вода, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења.

Уклањање објекта вршити у складу са пројектом уклањања постројења који се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - испр, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21). Такође, потребно је прибавити и Решење о сагласности на Студију о процени утицаја пројекта уклањања постројења на животну средину, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 94/24).

Оператер ће периодично размотрити и по потреби ажурирати План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења.